

О. В. Синєокий,
канд. юрид. наук

УДК 347.78: 681.854 (497.1)

Рок-музика в радіоефірі соціалістичного табору

У статті викладено результати аналізу музично-інформаційного радіоефіру як комунікативного каналу. Розкрито соціально-історичні передумови появи рок-музики на радіо в країнах соціалізму. Розглянуто особливості інформаційних заборон у радіосфері, що стосувалися музичного матеріалу, в тому числі в Східній Європі.

Ключові слова: радіо, поп-музика, рок, ефір.

Слово «музика» походить від індоєвропейського кореня «МЕН», що означає рух духу. Музика є складним поняттям, яке містить у собі всі форми та напрями, що займаються чуттєвим сприйняттям світу, а звідси створюються його нові модуси через звук. У другій половині минулого сторіччя поп-музика (а точніше, рок як її найгостріша видозміна) була найбільш яскравим генератором своєрідних енергоінформаційних хвиль різної спрямованості.

Рок-музика вже виступала предметом дослідження різних наук, оскільки її можна розглядати з різних позицій: естетичної, музикознавчої, мистецтвознавчої, соціально-історичної.

До початку 90-х рр. на матеріалі різних досліджень було підготовлено кілька цікавих публікацій такими авторами, як: Г. Зулумян, В. Шульгіна, С. Катаєва, Н. Мейнерт, Т. Голубева, О. Запесоцький, Н. Саркітова, Ю. Божко та ін.

Останнім часом феномену рок-культури приділяють значно більше уваги вчені, переважно філософи і соціологи. Зокрема з сучасних російських та білоруських дослідників слід зазначити Г. Власову, Н. Гончарову, О. Касьянову, Г. Квятковського, Н. Комарову, І. Набока, І. Новикова, І. Салтанович, А. Тугушева, М. Цапко, І. Чижову та ін.

Питання про естетичні закономірності, що визначають у свою чергу ефективність сприйняття творів аудіокультури в різних за соціальними параметрами і культурному рівню частинах аудиторії, у науці розробляється багато років [1, 12]. Зокрема у працях російських учених Е. Гаврилова, А. Ріхтера, М. Федотова, а також у роботах зарубіжних дослідників Д. Ліпцік та А. Луцкера висвітлено правові проблеми музичного телебачення. Водночас, віддаючи належне заслугам дослідників, слід констатувати, що феномен музично-інформаційного радіо в контексті загальної історії поп-музики в умовах соціалістичного суспільства у ХХ ст. вивчений недостатньо.

Тому ми у свою чергу пропонуємо аналіз музично-інформаційного радіо на теренах СРСР

та соціалістичного табору, що й становить предмет цієї публікації.

У радянському інформаційному просторі поп-музика поширювалася двома основними шляхами: офіційним (грамплатівки фірми «Мелодія» і компаній грамзапису інших соціалістичних країн, санкціоновані владою концерти, радіо- і телепрограми, публікації в газетах, журналах і книжках) та неофіційним (підпільні концерти та їх нелегальні магнітофонні записи, зарубіжні грамплатівки та їх спочатку нелегальні, а потім вже й легальні магнітофонні копії, музичні програми «ворожих» радіоголосів).

Докорінне перетворення в будь-якій галузі людської діяльності вважається революцією. Дехто переконаний, що, на відміну від Заходу, в СРСР ніколи не відбувалося рок-революцій у звичному розумінні цього слова. Ми вважаємо, що така думка не зовсім відповідає дійсному стану справ. Насправді, в СРСР були періоди, коли ставлення до рок-музики ставало терпиме. Але в такому разі вона виступала не як феномен контркультури, а як частина культури панівної, оскільки її існування допускалося тільки на «офіційному рівні» [2].

До кінця 80-х рр. уже було очевидним, що в країні існує величезний пласт субкультури під назвою «рок». Але зародження цього пласта почалось набагато раніше.

Фундаментом майбутньої рок-революції стало радіо.

Беззаперечно, текст є продуктом інформаційної діяльності однієї особи, групи людей чи соціального інституту. Саме текст дає можливість певним чином характеризувати, кваліфікувати самого автора пісенного твору. Водночас текст дає уявлення щодо джерела, з якого до свідомості можуть проникнути певні стереотипи, переважні моделі поведінки тощо.

Окремі дослідники поширюють свої висновки щодо аудиторії або комунікатора на більш широку соціальну реальність, тобто виходять за межі власне комунікативної ситуації.

І справді, іноді корисно звернутися до джерел, що застосовуються в корпоративному колі тієї чи іншої спільноти, з метою проведення документальної характеристики цієї соціальної групи [3, 267].

У 1914 р. вийшло в ефір радіошоу під назвою «The Little Ham Programme». Радіоведуча Сібіл Тру брала напрокат платівки в місцевому магазині, вибираючи музику, яка була популярна серед молоді, щоб привернути її інтерес до можливостей радіо. Потрібно зазначити, що ця радіо-програма справляла помітний вплив на рівень продажу платівок; зокрема молоді люди стали частіше заходити до магазину грамплатівок, щоб купити запис тієї пісні, яку вони почули напередодні по радіо.

У 1920 р. у Піттсбурзі розпочала мовлення перша американська радіостанція «KDKA», що спеціалізувалася на музичних програмах.

Усього ж у США до березня 1922 р. було зареєстровано 60 радіостанцій, а в листопаді – уже 564.

В ефірі Великобританії 15 листопада 1922 р. почалося мовлення «BBC» («Bi-Bi-Ci»), але лише в липні 1927 р. «BBC» ризикнула прикласти голку до платівки, подарувавши країні перший музичний радіовипуск [4, 42–43].

Уважається, що сам термін «рок-н-рол» був винайдений в 1951 р. диктором радіостанції («жокеєм пластинок» або «диск-жокеєм») Аланом Фрідом, який 20 квітня 1955 р. провів перше рок-н-рольне шоу в Брукліні.

З приходом рок-н-ролу радіоаудиторія небувало розширилася за рахунок мільйонів тінейджерів, що утворили надзвичайно широкий і місткий ринок для збуту грамплатівок.

Перша українська радіостанція вийшла в ефір у 1924 р. у Харкові.

Слід зазначити, що до 30-х рр. радіо довіряли більше, ніж пресі, оскільки воно працювало в прямому ефірі й передавало живі голоси ведучих і їхніх співрозмовників. Друковану ж пресу, наприклад, у тих самих США в цей період вважали продажною й брехливою. У Радянському Союзі радіомовлення, що перебувало під егідою держави, було важливим ідейно-виховним інструментом [5, 268].

У 30-ті рр. розпочався розвиток недержавного радіомовлення в Західній Україні (польськомовна радіостанція «Lwowska Fala») [6].

Радіо як особливий інформаційний компонент відіграло одну з найважливіших ролей у фонографічній структурі Радянського Союзу. І, можливо, стало одним із головних каталізаторів рок-революції в СРСР.

Як відомо, радіо є першою системою обміну інформацією за допомогою радіохвиль. Перший радянський портативний транзисторний прий-

мач був випущений у 1961 р. ризьким державним електротехнічним заводом «VEF», миттєво ставши предметом культу. При відносній компактності він мав чудову здатність ловити короткі хвилі, у тому числі й радіостанції «Голос Америки», «Радіо Свобода», «Німецька хвиля» тощо.

У 1967 р. в СРСР було запроваджено трьох-програмне проводове мовлення – у власників радіоточок з'явився вибір: на 1-й кнопці – I програма, на 2-й – інформаційно-музична програма для дорослої аудиторії «Маяк», на 3-й – комплекс різноманітних програм: літературно-художніх, музичних та дитячих художньо-просвітницьких передач, вистав, оглядів і т. ін.

Для порівняння: у 1959 р., на піку «телевізійного буму», у США налічувалося 3879 радіомовних станцій різної потужності.

На початку 60-х рр. майже у всьому світі звучання поп-музики в ефірі було лімітовано, зокрема існувало обмеження щодо прокручування грамплатівок. Тому музиканти мали записувати майбутні радіо-треки на спеціальних сесіях звукозапису. Ці записи використовували виключно для радіопрограм. Жодна з них ніколи не випускалася на грамплатівці.

Так, наприклад, «БІТЛЗ» у 1962–1965 рр. записали 52 такі програми, виконавши майже 300 версій 94 різних пісень, з яких 42 взагалі не з'явилися на офіційних дисках цієї групи. Вони охоплюють майже всю музику того часу – від ритм-енд-блюзу й рок-н-ролу до кантрі-балад. Фактично це були публічні одноразові виступи. Тут не було ні ретельної обробки, ні накладення запису. Якщо на платівці пісня поступово загасала, то на радіо «БІТЛЗ» змушені були придумувати й виконувати повноцінну, закруглену кінцівку. У таких концертних виступах «на живу публіку» без публіки була унікальною не тільки музика, а й тонке комунікативне відчуття цієї музики.

У західному радіомовленні, від першого виходу рок-н-ролу в ефір до кінця 60-х рр., відбулися істотні зміни. І причиною цього стали нові форми року. Тепер нові станції, замість передачі хіт-парадів, транслювали концептуальні альбоми цілком або великими частинами, монтували збірки треків в єдине ціле, в основі якого містилась певна тематика. Крім того, в радіоефірі звучали поглиблені інтерв'ю з композиторами і рок-музикантами. Запитання ставили цілком підготовлені й зацікавлені темою ведучі з приємними голосами [7, 159].

У СРСР рок потрапляв через «Радіо Люксембург» з Лондона, чехословацьку, угорську та румунську служби «Радіо Свобода», російські служби «Bi-Bi-Ci» та «Голос Америки», «Радіо Швеція» і деякі інші радіостанції. Діяло і так зване «радіоперехоплення», коли «радіоперехоп-

лювачі» на слух записували, скажімо, «Кел» замість «Girl», «Плейс Плейс Мі» замість «Please Please Me» або «Мері Пі», замість «Let It Be» [8, 74]. На рубежі 70–80-х рр. на європейській частині Радянського Союзу можна було досить вільно слухати музичні передачі російською мовою, які транслювалися із США і Великобританії, і практично не «глушилися» КДБ – «Голос Америки» (п'ятниця 20.30–21.00 (рок-музика), субота 19.30–20.00 (повтор програми про рок-музику) та 21.15–22.00 (диско і поп-музика), а також музично-пізнавальні програми Севи Новгородцева з Лондона («ВВС»).

Утім на радянському радіо рок-музиці судилося пройти «довгий та звивистий шлях».

У 60-ті рр. серед усіх видів мовлення в програмах Всесоюзного радіо перше місце за обсягом посідали музичні передачі: щомісяця в ефірі звучало до двох тисяч таких передач – більша частина всього обсягу.

У Радянському Союзі керівництво Радіокомітету, виступаючи перед журналістами радіо і телебачення, не приховувало свій переляк перед тими демократичними перетвореннями, які наростали в 70–80-ті рр. в глибині соціального і духовного життя держав так званого «соціалістичного табору» [8, 11].

Природно, що найбільше керівні чиновники Держтелерадіо СРСР були перелякані подіями наприкінці 60-х рр. у Чехословаччині та інших східноєвропейських країнах. Дуже небагато, навіть популярних програм, які з'явилися в ефірі протягом 60–70-х рр., з колосальними труднощами зберігали своє місце в ефірі. Проте піднявся рівень передач, підготовлених, завізованих і заздальгідь записаних на плівку. Вони теж відчували жорсткий цензурний тиск керівництва Радіокомітету. Їх дуже часто піддавали перемонтажу, скороченням і т. ін.

Однак тут слід навести зазначений А. Шерель та деякими іншими дослідниками парадокс професійного розвитку радіожурналістики та радіомовлення: чим жорсткіше була попередня цензура, тим винахідливішими були автори та режисери в пошуку найбільш ефективних способів впливу на аудиторію. Особливо ця властивість була очевидна в практиці радіостанції «Юність», зокрема в роботі музичних редакцій [1, 91–92].

Як зазначають сучасники, по радянському радіо «БІТЛІЗ» вперше прозвучали лише 3 січня 1971 р. з піснею «Let It Be», тобто вже після того, як група перестала існувати. Все одно радіопередача «Запишіть на Ваши магнітофони» була смілива, але для свого часу. На радіо прийшли кілька сотень тисяч вдячних листів. Радянські меломани подумали, що, якщо вже квартет БІТЛІЗ став звучати на радіо, отже у

країні справді щось кардинально змінилося [9, 211].

Передача «Запишіть на Ваши магнітофони» вперше прозвучала в радянському радіоєфірі на радіостанції «Маяк» наприкінці 1970 р. Вона виходила по неділях о 14:05 і повторювалася в понеділок увечері. Над виходом програми працювали Григорій Лібергал і Галина Гордєєва, а вів її Віктор Татарський. У радіопередачі звучала переважно популярна музика, виконана музикантами з різних держав (як соціалістичних, так і капіталістичних), проводився короткий аналіз музичних новин, за листами радіослухачів три рази складалися хіт-паради.

Нам вдалося відшукати інформацію, де зазначено деякі пісні з репертуару східноєвропейських біт-, поп- та рок-груп, представлені в цій передачі радянським слухачам: NIEBIESKO-CZARNI «Nie Pukaj Do Moich Drzwi», CZERWONE GITARY «Nie Zadzieraj Nosa», OMEGA «The Girl With The Pearl's Hair», TRUBADURZY «Przy Dolnym Mlynie», CZERWONE GITARY «Płoną Gyry, Płoną Lasy», TRUBADURZY «Kochana», Sarolta Zalatnay «Sörga Hegedű», SKALDOWIE «Dwudzieste Szyste Marzenie», ILLES «Elvonult A Vihar», TRZY KORONY «Port», NEOTON «Oh, Napsugar», Zsuzsa Koncz & ILLÏS «Valahol Egy Lany», LOKOMOTIV GT «A Koteltancos Alma», SKALDOWIE «Na Wszystkich Dworcach Swiata», SKALDOWIE «Zawieja», Karel Gott «Земля чорна», Koncz Zsuzsa & ILLÏS «Miirt Hagytuk, Hogy Igy Legyen» (із кінофільму «Лев готується до стрибка»), SKALDOWIE «Medytacje Wiejskiego Listonosza», Urszula Sipińska «To Był Swiat W Zupelnie Starym Stylu», Maryla Rodowicz «Ballada Wagonowa», Maryla Rodowicz «Jadą Wozy Kolorowe», TRUBADURZY «Gdzie JESTES TY, TAM JESTEM Ja», Anna German «Tanczace Eurydyki», CZERWONE GITARY «Takie Ladne Oczy», NO TO CO «Czerwona Ruta», PLAVCI «Pole S Bavlnou», CZERWONE GITARY «W Droge», Hanna Konieczna i TAJFUNY «Cuore Matto (Niespokojne Serce)», BEMIBEK «Sprzeday Mnie Wiatrowi», Jolanta Borusiewicz «Komu W Droge Temu Czas», Sarolta Zalatnay «Nem Vbrok Holnapig», Eva Mbzikova «Kredo», CZERWONE GITARY «Bialy Krzyż», LOKOMOTIV GT «A Koteltancos Alma», Kati Kovacs, Yacek Mikula «Ucze Sie Zyc» (інструментальна обробка пісні CZERWONE GITARY), Czesław Niemen «Sukces», Stanisław Mikulski «Był Taki Czas» (із кінофільму «Ставка більша за життя»), Koncz Zsuzsa & ILLÏS «Amikor», SKALDOWIE «Od Wschodu Do Zachodu Slonca», Емил Дімітров «Елеонора», BLACKOUT «Te Bomby Leca Na Nasz Dom», THEO SCHUMANN COMBO «Vesuv», Stenia Kozłowska «Czy To Walc», OMEGA «Az Їjszakai Orszbğton», Karel

Gott «Korunou Si Hodim», OMEGA «Rettenetes Emberek», Koncz Zsuzsa «Hol Vannak A Regi Csoko», SKALDOWIE «Ty», Czesław Niemen i AKWARELE «Czy Mnie Jeszcze Pamiętasz», Maryla Rodowicz «Kolybaj Sie Kolybaj», Marek Grechuta & Anawa «Korowod», Czesław Niemen «Sprzedaj Mnie Wiatrowi», CZERWONE GITARY «Trzymajac Sie Za Rece», Паша Христова «Този Дивен Свят», HUNGBRIA «RBmlatomas» и Karel Gott «Hej, Hej, Baby» [10].

За роки існування цієї передачі (1970–1972) вийшло в ефір понад 40 випусків, але потім вона була закрита.

Таким чином, з 284 пісень, що прозвучали в ефірі за два з половиною роки, понад 20 % репертуару радіопроеграми становили пісні, виконані музикантами з країн соціалістичної співдружності на своїх національних мовах і трохи російською. При цьому рівень композицій був нітрохи не нижчий ніж західної англійської (здебільшого), італійської, іспанської або французької продукції подібного роду. За весь цей час прозвучала лише одна версія, виконана угорською ОМЕГОЮ на англійській мові. Як ми розуміємо, це були спроби пробитися на західний ринок. І підстави для цього були цілком реальні. Але не все було так просто.

На російській службі «Бі-Бі-Сі» в короткохвильовому діапазоні 9 червня 1977 р. вийшла перша музична радіопередача Севи Новгородцева, що називалася російською «Программа поп-музыки из Лондона». З січня 1991 р. назву змінено на «Рок-посевы». Ця культова програма виходила в ефір протягом 27 років до 12 червня 2004 р.

На початку 80-х рр. соціологи узагальнюють результати досліджень, які свідчать про те, що в окремих районах СРСР, де була здійснена повна радіо- і телефікація, майже для 90 % жителів основним джерелом інформації було радіо (друге місце після газет за популярністю).

Залежно від ступеня «ворожості» передач, радіостанції, які здійснювали мовлення на СРСР, поділялися на три категорії: 1) особливо небезпечні («Свобода», «Голос Ізраїлю» та ін.), які «глушили» без перерв електронним шумом, а з 1976 р. – мовоподібним сигналом; 2) середнього ступеня небезпеки («ВВС», «Голос Америки» та «Німецька хвиля»), які спочатку глушили електронним шумом, а з 3 серпня 1964 р. – поточною музично-інформаційною програмою радіостанції «Маяк» без розпізнавальних позивних; 3) малого ступеня небезпеки (радіостанції Швеції, Канади, Франції, Єгипту, Італії та деяких інших країн, що віщають російською мовою), які після 1968 р. взагалі не глушили.

До 1956–1965 рр. Радянський Союз зі своєї території транслював завади на Угорщину,

Румунію та Югославію, а на Болгарію, Польщу і Чехословаччину – до початку 1988 р. Країни Східної Європи також співпрацювали в галузі радіоцензури. Таким чином, Радянський Союз протягом кількох десятиліть «глушив» західні радіопередачі на болгарській, чеській та словацькій мовах, а Белград, Будапешт та Бухарест вийшли з радіогри між 1956 і 1965 рр.

Болгарія, Польща та Чехословаччина не змогли розгорнути непроникні парасольки від західних радіосигналів, тому їм довелося імпортувати «глушіння» з Радянського Союзу. Східна Німеччина «глушила» КВ-передачі радіостанцій «Sender Freies Berlin» і «ВВС» до 1956 р. З листопада 1978 р., після набуття чинності нового Женевського плану, радіочастот у діапазонах довгих і середніх хвиль, завад у радіофірі НДР майже не спостерігалось.

У ролі історичної довідки можна навести відомості про те, що 11–27 грудня 1970 р. радіоцентр польського іномовлення в Лещинке під Варшавою провів серію «музичних трансляцій» на частотах польської служби «RFE» («Radio Free Europe – Вільна Європа»). Для цієї мети на Польському радіо записали стрічки з музикою у виконанні ансамблів західних і соціалістичних країн, крім СРСР. Таким чином, трансляцію антирадянської політичної інформації, що здійснювалася західними радіостанціями, «глушили» західною та східноєвропейською поп-музикою. Отже, це був цікавий хід.

Ефективність «радіозаглушення» з території СРСР контролювала польська державна радіоінспекція. Її пункти ефірного контролю регулярно стежили за рівнем завад у кількох містах Польщі. «Глушіння» з СРСР тривало понад дев'ять років, поки 20 серпня 1980 р. варшавські телефоністи під впливом ідей «Солідарності» перестали підкорятися системі «глушіння» і вимкнули магнітофони [11].

До другої половини 80-х рр. «глушіння» всіх «західних голосів» в СРСР було скасовано.

В'єтнам і Північна Корея досі «глушать» чужі радіопередачі електронним шумом старого радянського зразка, але обсяг «радіо заглушення» в цих країнах невеликий. Що ж стосується Північної Кореї, то там наявність індивідуального КВ-радіоприймача вважається кримінально караним діянням.

Не всі знають, що в 50-ті рр. заборона на американські платівки діяла не лише в Радянському Союзі, в Англії їх також практично не було у вільному продажі, більшість дисків привозили моряки в приватному (щоб не сказати контрабандному) порядку [12].

Зауважимо, що 30 квітня 2009 р. у російських кінотеатрах з успіхом пройшов показ фільму «Рок-волна» («The Boat That Rocked») англій-

ського режисера Річарда Кертіса. В українському прокаті кінострічка називалася «Рок-хвиля». Сюжет кінокартини заснований на реальних подіях: у 1966 р. незалежна (судячи з усього «піратська») радіостанція, влаштована на кораблі, курсує в Північному морі й цілодобово транслює рок.

Прообразом радіостанції «Радіо Рок» стало судно «Radio Caroline», на борту якого був встановлений 10-кіловатний радіопередавач. У 60-ті рр. британська корпорація «BBC» володіла монополією на радіоєфір, надаючи трансляції рок-музики менше однієї години на добу. Отже, влада утискала рок не тільки в СРСР. Адже у соціальному аспекті рок – це опозиція до влади.

Дводисковий саундтрек до фільму включає в себе пісні THE BEACH BOYS, Cat Stevens, THE KINKS, THE WHO, Dusty Springfield, THE HOLLIES, Джимі Хендрікса та Девіда Боуї. Крім офіційного саундтреку, є й неофіційні доповнення, які частково звучать у фільмі, наприклад, треки THE SMALL FACES, THE ROLLING STONES, THE YARDBIRDS, SPENCER DAVIS GROUP, THE TURTLES, THE CRAZY WORLD OF ARTHUR BROWN та ін.

Ось таким вийшов короткий огляд радіоісторії рок-музики в умовах соціалізму.

1. Шерель А. А. Аудиокультура ХХ века: история, эстетические закономерности, особенности влияния на аудиторию : [очерки] / А. А. Шерель. – М. : Прогресс-Традиция, 2004. – 575 с.

2. Аксютин О. Панк-вирус в России (собрание интервью) / О. Аксютин. – М. : Леан, 1999. – 319 с.

3. Федотова Л. Н. Социология массовой коммуникации : учебник для вузов / Л. Н. Федотова. – С.Пб. : Питер, 2003. – 400 с.

4. Брюстер Б. История диджеев / Б. Брюстер, Ф. Броутон ; [пер. с англ. М. Леоновича.]. – Екатеринбург : Ультра. Культура, 2007. – 670 с.

5. Соколов А. В. Общая теория социальной коммуникации : учеб. пособ. / А. В. Соколов. – С.Пб. : Изд-во Михайлова В. А., 2002. – 461 с.

6. Різник О. О. Основні тенденції розвитку музичного радіоєфіру в Україні в 2007–2008 роках (аналітичний огляд) / О. О. Різник [Електронний ресурс]. – URL: http://www.culturalstudies.in.ua/2009_zv_1_5.php.

7. Фортатейл П. История рок-н-ролла / Пит Фортатейл ; [пер. з англ. Д. Стельмах за виданням: Fornatale, P. The Story of Rock'n'Roll / Pete Fornatale. – William and Company Inc., N.Y., 1987 // Всесвіт : [журнал іноземної літератури]. – 1989. – № 9. – С. 159.

8. Левчук Я. М. Масова музика як соціалізуючий чинник молодіжних субкультур України : автореф. дисс. ... канд. мистецтвознавства / Я. М. Левчук. – К., 2011. – 16 с.

9. Капитановский М. Во всем виноваты «БИТЛЗ» / Максим Капитановский. – М. : Вагриус, 2006. – 384 с.

10. *Запишите* на Ваши магнитофоны : Радиопередача // «Спроси Алену»: Музыкальный блог [Електронний ресурс]. – URL: <http://music.tunnel.ru/index.php?l=music&alb=1844>.

11. Плейкис Р. Радиоцензура / Римантас Плейкис // SWL/DX сайт: Все о радио России и за рубежом [Електронний ресурс]. – URL: <http://radio.hobby.ru/glushilka.html>.

12. Мейнерт Н. John Mayall, который всю жизнь знал, что делает / Николай Мейнерт // Music Vox. – 1998. – № 1 (10). – С. 6–8.

Подано до редакції 05. 11. 2012 р.

Syneokyy Oleg. Rock music on the radio of the socialist camp.

The paper presents an analysis of musical and news radiobroadcasting as a communication channel. It is revealed socio-historical background of introduction of rock music on the radio of socialist countries. It is considered the special features of information prohibitions in radio sphere related to musical materials, including the countries of Eastern Europe.

Keywords: radio, pop music, rock, ether.

Синеокий О. В. Рок-музыка в радиоэфире социалистического лагеря.

В статье изложены результаты анализа музыкально-информационного радиоэфира как коммуникативного канала. Раскрыты социально-исторические предпосылки появления рок-музыки на радио в странах социализма. Рассматриваются особенности информационных запретов в радиосфере, касавшиеся музыкального материала, в том числе в Восточной Европе.

Ключевые слова: радио, поп-музыка, рок, эфир.